

2020 – ANUL IORGA, ANUL SĂMĂNĂTORIȘTILOR (XXXV):
inventariu întreg, adevărat, competent al bogățiilor de artă veche!
- să ucidem năravurile asiatice - vom fi civilizat ...? - St. O. Iosif

Anul Iorga Anul sămănătoristilor	Cum s'ar cuveni să se îngrijească monumentele istorice?	un organism social prin cultură
	Dar cine ascultă în această frumoasă Românie de la 1904 glasul isolat al unui visător zădarnic, precum e omul, fără rost politic, fără legături sociale, fără ifos și fără dibăcie, fără știință de lingușire și fără știință de obrăznicie, care iscălește aceste rînduri aruncate în vînt?	
	Avem nevoie de un inventariu întreg, adevărat, competent al bogățiilor de artă veche ...!	
	trebuie să ucidem năravurile asiatice... poetul măsurii și gingășiei!	
	Către tinerii poeți (1901)	
	Întunecată-i steaua țării noastre ... Înstrăinați trăim în zile grele ...	 Stefan Octavian Iosif
șagunism	- tribunism - sămănătorism	

Despre “Cum s’ar cuveni să se îngrijească monumentele istorice?”, ne îndrumă marele istoric Nicolae Iorga, prin articolul apărut în revista „Sămănătorul” (anul III no 46, din 14 noiembrie 1904): «Solida Mitropolie din Tîrgoviște n’avea nici’un păcat care să reclame neapărat desăvîrșita ei radere pentru ca în locu-i să se dureze pe încetul, cu multă cheltuială și fără nici-o pietate față de trecutul țerii și față de sfințenia religiei, o biserică bizantină nouă, alcătuită altfel, într-un chip care ar corespunde, după judecata arhitectului, celei mai vechi înfățișări a acestei biserici. Și așa mai departe până la sfîrșit, căci șirul păcatelor făptuite, cu arhitect străin sau fără dînsul, e foarte lung, din clipa cînd ne-am simțit moderni, până astăzi. **Deci, încă odată, monumentele vechi trebuie ținute în picioare, întărite și apărate bine Frumosul și scumpul lucru care se chiamă restaurare— și înseamnă la noi altceva decît în țerile cu socoteală la hotărîre și la ban – nu ni este la nevoie. Sîntem datori să menținem, nu să cîrpim, nu să facem la loc, nu să înnoim, să închipuim și să creăm.** Oricine e slobod să facă o clădire nouă în stil vechiu, dar să nu fie îngăduit a o ridica pe locul, pe ruinele unui vechiu monument al țerii. **Pentru a menținea cît mai este vreme vechile monumente, trebuie să le știm însă cîte sînt, unde sînt și în ce stare adevărată se află, trebuie a li prețui tuturora valoarea de frumuseță și vechime.**»

Avem nevoie de un inventariu întreg, adevărat, competent al bogățiilor de artă veche ce cuprinde țara. Fără acest mijloc de orientare, se va face și de acum înnainte greșala de a alerga

acolo unde ruine era mai puțin amenințătoare și unde erau mai puține lucrări vrednice de a fi mîntuite, pe cînd alături o zidire mult mai prețioasă prin vîrsta și însușirile ei cădea la pămînt sau era înlăturată de cutare primar sălbatec, de cutare mahalagii lacomi cari (ca la Sf. Constantin din Tîrgoviște) ar dori să vadă un morman de cărămizi în locul bisericii unde nu se mai slujește, pentru ca să cumpere ieftin locul și să facă vînzarea materialelor puternice ale vechimii. **Avem o comisiune a monumentelor istorice.**

Din ea face parte unul dintre cei ma buni gospodari din țară, d. Ioan Kalinderu, care e omul socotelilor sigure și conștiincioase, și cîteva persoane speciale care nu fac absolut nimic. Lîngă această comisiune este Casa Bisericii, care e administratoarea îngrijită a tuturor averilor bisericești din România. **Lîngă comisiune și lîngă Casă este și un biou al Restaurațiilor**, care funcționează cu totul independent de orice putere administrativă din țară, fără a întreba pe nimeni și a răspunde nimărui, un biou care încuie, descuie, alege, execută, pofteste la inaugurare, cu puteri absolute.

Casa Bisericii dă socoteli și anunță hotărîri: de la comisiunea monumentelor istorice și de la bioul restaurărilor nu iese nimic la tipar. La Viena însă, este o comisiune archeologică, de la care pleacă orice privește monumentele trecutului, și publicațiile ei, ce se urmează frumos, an de an, sînt o necontenită lămurire față de opinia publică și un tezaur de informații arhitectonice și istorice. În alte țeri de cultură și de organizare sănătoasă, tot așa este. Și în ceia ce privește monumentele, trebuie să ne îndreptăm după ele, și aici **trebuie să ucidem năravurile asiatice.** Casa Bisericii e, de drept, și trebuie să fie de fapt, stăpînă pe partea practică a lucrărilor. Arhitecții ei trebuie să fie singurii admiși a conduce aceste lucrări. Dar ei trebuie îndreptați, și pentru aceasta este de nevoie o comisiune de istorici. Nu mulți: doi-trei. Dacă d. Kalinderu va consimți să-i presideze, nu poate fi decît folositor pentru activitatea comisiunii, căci **experiența practică și controlul sînt oriunde bine venite.** Dar comisiunea să lucreze, să călătorească, să adune informații, să publice, - fără îndoială, necheltuindu-se cu dînsa decît ce reclamă călătoriile, socotite în chipul cel mai modest. Numai atunci vom fi *civilizat* în adevăr și acest domeniu al vieții noastre. **Dar cine ascultă în această frumoasă Romînie de la 1904 glasul isolat al unui visător zădarnic, precum e omul, fără rost politic, fără legături sociale, fără ifos și fără dibăcie, fără știință de linguire și fără știință de obrăznicie, care iscălește aceste rînduri aruncate în vînt? N. Iorga.**

În revista „Sămănătorul”(1901), apărea poezia programatică a lui Ștefan Octavian Iosif, intitulată sugestiv „Către tinerii poeți”: «Întunecată-i steaua țării noastre .../ Înstrăinați trăim în zile grele/ Și viitorul – plin de semne rele-/ Vestește lacrimi numai, și dezastre .../ Copii răzleți ai mîndrei noastre nații!/ De mai trăiește-n voi simțire vie, Veniți atunci și vă cunoașteți frații!/ Sădiți în inimi vechea bărbăție./ Avînturi mari, eterne aspirații .../ Și numele pe veci sfințit să fie!/ ... Dar va să vie, - vine Cântărețul!/ El va sfinți mareața înviere .../ Veniți cu toții să vestim Cuvântul!».

Poetul și traducătorul **Ștefan Octavian Iosif** (1875-1913) este prea puțin cunoscut generațiilor tinere, deși la începutul secolului al XX-lea a primit două premii ale Academiei Române, pentru volumele “**Poezii**” (1902) și “**Credințe**” (1906). În revista “**Sămănătorul**” (nr. 46 din 13 Novembre 1905) apărea articolul “**Credințe de Iosif**”, autor Nicolae Iorga: «Un nou

volum al lui Iosif a apărut, și el trece'n tăcere. Criticii abia au știință de dînsul, îl strecoară'n cîteva cuvinte de măreață grabă. **Cel mai blînd și mai bun dintre scriitorii** ce pot face să fie nu poate cîștiga, se vede, inimile într'o societate de intelectuali hîrșiți de invidie și frămîntați în **intriga cea mai nemernică și mai cutezătoare.** Dacă-l pomenește cutare mititeluț, aceasta n'o face decît ca să-l arate micșorat și coborît în umbra măririi nouă a lui Goga. **Nu uitați că Goga trăiește în Ardeal,** că el e hotărît să nu se strămute de acolo, că astfel nu va putea amărî pe nimeni prin cine știe ce uriașă răsplătire oficială a meritelor sale, ca acest Iosif care a mîncat mii și mii de lei de la acel ministru risipitor, d. Haret, ale cărui păcate față de banul public le drege astăzi cu scumpătate colegul Vlădescu. Nu uitați iarăși că pe Goga-l zărește cineva numai din cînd în cînd la București, pe cînd **Iosif are îndrăzneala de a trăi totdeauna aici,** supărînd pe atîția prin trufia care-l deosebește: nu uitați că **poetul ardelean scrie la "Luceafărul" din Pesta,** care nu lovește și nu înfrînează pe nimeni, pe cînd Iosif se încumetă a se solidarisa cu acel **"Sămănător"** al **"suduitorilor"**, înaintea căruia orice adevărat pungaș literar, ori ce tîrîie brîu don-chișotic își face cruce cu cutremur. Așa fiind, cum se poate vorbi de **"Credințele"** lui Iosif altfel decît ușuratec sau în apropiere jignitoare, care nu vor avea măcar darul de a tulbura prietenia dintre două bune suflete frățești ca ale acestor poeți tineri ai zilei de astăzi? Și totuși ce frumoasă, ce minunat de senină, ce desăvîrșit de simplă și de armonioasă și de cuceritoare în fiecare vers, în fiecare alipire de cuvinte, în fiecare calificativ ce se coboară ușor și atinge totdeauna, e această cărticică de maturitate liniștită și sigură a **poetului măsurii și gingășiei!**

În această privință Iosif e pentru noi ceia ce a fost pentru Englesi acel scriitor ales printre cei aleși și fin totdeauna fără a fi vre odată rafinat, din care ei – altfel de oameni decît inteligența românească în numele căreia vorbesc fără să fie vre-o protestare paraponisiții și nevoiașii de tot felul! -, din care ei deci, **Englesii, au făcut un poet laureat cu venituri de înalt funcționar și un fruntaș al țerii, lîngă lorzii în virtutea vechiului lor singe: Tennyson.»**

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-anul-iorga-anul-samanatoristilor-xxxv-inventariu-intreg-adevarat-competent-al-bogatiilor-de-arta-veche-sa-ucidem-naravurile-asiatice-vom-fi-civilisat--st-o-iosif-153856.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with categories like 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. Below the navigation bar, there are several banners: one for Daniela Cîmpean (President of the Sibiu County Council), one for the PNL party, and one for Raluca Turcan (Vice Premier). The main article is titled '2020-Anul Iorga, anul sămănătoriștilor (XXXV): inventariu întreg, adevărat, competent al bogățiilor de artă veche! - să ucidem năravurile asiatice - vom fi civilisat ...? - St.O. Iosif'. The article is dated 31.08.2020 at 11:55 and has 751 views and 1 comment. There is also a small advertisement for Davidoff Cafe.

În: *Tribuna*, 31 august 2020